

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

TANÁCS

A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás (2008. május 22.) a hátrányos helyzetű fiatalok részvételéről

(2008/C 141/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK
A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI,

MIVEL:

- (1) az Európai Tanács 2005. tavaszi csúcstalálkozója alkalmával a megújult lisszaboni stratégia végrehajtásához hozzájáruló egyik eszközként elfogadta az európai ifjúsági paktumot azzal a céllal, hogy – ágazatközi stratégiák révén – javítsa a fiatalok elhelyezkedési lehetőségeit és társadalmi befogadását, oktatásukat, képzésüket és mobilitásukat, elsőbbséget biztosítva a hátrányos helyzetű fiataloknak;
- (2) a Tanács 2006. december 7-i állásfoglalásában ⁽¹⁾ azt javasolta, hogy a tagállamok ösztönözzék a közügyekben való széleskörű és egyenlő részvételi lehetőségek biztosítását valamennyi fiatal számára, továbbá hogy a fiatalokkal folytatott strukturált párbeszédbe vonják be a polgári szerepvállalás különféle, innovatív formáiban részt vevő, szervezetekben részt nem vevő, valamint a hátrányos helyzetű fiatalokat, és ezáltal teremtsék meg a feltételeket valamennyi fiatal egyenlő részvételéhez;
- (3) a Tanács 2007. május 25-i állásfoglalásában ⁽²⁾ felkérte a tagállamokat és a Bizottságot, hogy javítsák az európai ifjúsági paktum végrehajtását szolgáló intézkedések összhangját és biztosítsák, „hogy ezek az intézkedések ténylegesen elérjék célcsoportjaikat – különösen a hátrányosabb helyzetű fiatalokat – azáltal, hogy figyelembe veszik szükségleteiket, hátterüket és motivációikat”;

⁽¹⁾ A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás – A fiatalok részvételével és tájékoztatásával kapcsolatos közös célok megvalósítása a fiatalok aktív európai polgári szerepvállalásának ösztönzése érdekében (HL C 297., 2006.12.7., 6. o.).

⁽²⁾ A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás: „Egyenlő lehetőségek teremtése minden fiatal számára – teljes társadalmi részvétel” (HL C 314., 2007.12.22., 1. o.).

- (4) „Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése” címet viselő, 2007. szeptember 5-i közleményében ⁽³⁾ a Bizottság hangsúlyozta, hogy Európa érdekei társadalmi és gazdasági szempontból azt diktálják, hogy a fiatalokban rejlő lehetőségeket teljes körűen kihasználják; ennek megfelelően említésre került valamennyi fiatal társadalmi befogadása megvalósításának fontossága, különös figyelmet fordítva a hátrányos helyzetűekre;
- (5) a 2008. évi tavaszi Európai Tanács kiemelte a lisszaboni stratégia szociális dimenziója megerősítésének, a szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelemnek, valamint az aktív befogadás előmozdításának és a munkaerőpiacról leginkább kiszoruló – köztük a fiatalok – számára a foglalkoztatási lehetőségek növelésének a fontosságát, továbbá felszólította a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket annak érdekében, hogy javítsanak a bevándorló környezetből vagy hátránnyal helyzetű csoportokból származó tanulók eredményein,

MEGÁLLAPÍTJÁK, HOGY:

1. a német elnökség idején a fiatalok társadalmi és szakmai integrációjáról szóló, csoportos elnökségi program keretében végzett munka valamennyi gyermek és fiatal esélyegyenlőségre és társadalmi szerepvállalásra összpontosított;
2. a hátrányos helyzetű fiatalok részvételével kapcsolatos egymástól tanulásra épülő tevékenységek rávilágítottak arra, hogy ezekre a fiatalokra valamennyi tagállamban különös figyelmet kell fordítani, és különösen fontos, hogy a helyi és regionális szintű hatóságok, a civil társadalom, az ifjúságsegítők, az ifjúsági szervezetek és maguk a fiatalok egymással karöltve tevékenykedjenek e fiatalok jólétének előmozdítása érdekében;

⁽³⁾ COM(2007) 498 végleges.

3. a strukturált párbeszéd keretében fiatalok, valamint ifjúsági szervezetek képviselői találkoztak 2008. április 18–21-én a szlovén elnökség ifjúsági rendezvénye alkalmával, és a hátrányos helyzetű fiatalok mobilitásával, foglalkoztatásával, nem formális tanulásával és kompetenciaépítésével, integrációjával és politikai részvételével, valamint a fiataloknak az interkulturális párbeszédben betöltött szerepével kapcsolatban több következtetést fogalmaztak meg.

HANGSÚLYOZZÁK, HOGY:

1. bár elismerik a tagállamok közötti különbségeket, a hátrányos helyzetű fiatalok helyzete (így például a kedvezőtlenebb oktatási, szociális-gazdasági és földrajzi háttérrel rendelkező, vagy fogyatékkal élő fiatal nők és férfiaké) több európai országban is aggodalomra ad okot;
2. az új lehetőségeket teremtő és Európa sokszínűségét gazdagító, korunkra jellemző globalizáció és migrációs áramlások ellenére a hátrányos helyzetű fiatalok közül sokan küzdenek gazdasági és szociális nehézségekkel;
3. társadalmaink alapvető kohézióját veszélyezteti az, hogy jelentős számú európai fiatalnak nincs lehetősége az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban való aktív részvételre; ennél fogva a fiatalok képessé tétele arra, hogy a bennük rejlő lehetőségek megvalósítsák és a közösségi életben való aktív részvételre, nélkülözhetetlen a társadalmak szilárd és fenntartható fejlődése érdekében, továbbá a társadalom egyéb csoportjaival – köztük az idősebb nemzedékekkel – kialakított, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatokra alapozva hozzájárul a társadalom átfogó kohéziójához;
4. a munkanélküliség, a szegénység, a rossz egészségi állapot, a kulturális, társadalmi és gazdasági kirekesztettség, valamint a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája akadályozza a fiatalok jólétét és hátráltathatja aktív társadalmi részvételüket;
5. a kifejezetten a hátrányos helyzetű fiatalokat segítő intézkedéseknek a fiatalokat és életkörülményeiket vizsgáló, több tudományágat átfogó kutatásra kell épülniük. Ez a tudásalapú megközelítés különösen fontos a hátrányos helyzetű fiatalokat érintő kérdések vizsgálatakor;
6. a képzési és oktatási rendszerek közötti átjárás és mobilitás, valamint a munkaerőpiac nagy jelentőséggel bír a fiatalok munkanélküliségének és társadalmi kirekesztettségének megelőzése tekintetében;
7. az oktatás területén a közösségi együttműködési keret összefüggésében az egyik legnagyobb kihívást a korai iskolaelhagyók és az oktatás területén jelentkező hátrányos helyzet problémája elleni küzdelem jelenti; bizonyítékok igazolják, hogy a tanulmányi eredmény a legtöbb tagállamban még mindig a szociális-gazdasági háttér függvénye,

és emiatt további erőfeszítésekre, valamint stratégiákra van szükség a szerkezeti egyenlőtlenség kezelésére;

8. a nem formális és informális tanulás mint a hátrányosabb helyzetű fiatalok társadalmi és gazdasági befogadását támogató eszköz kulcsfontosságú szerepet kell, hogy játsszon; ebben az összefüggésben különös jelentőséggel bír az ifjúságsegítők és az ifjúsági szervezetek e fiatalokkal végzett munkája;
9. európai szinten a „Cselekvő ifjúság” program kulcsfontosságú eszköz a hátrányos helyzetű fiatalok aktív részvételének és társadalmi befogadásának elősegítéséhez;
10. a kultúra, az ifjúsági munka és a sporttevékenységek jelentősen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű fiatalok integrációjában és jólétében.

KÜLÖNÖSEN AZT HANGSÚLYOZZÁK, HOGY:

a hátrányos helyzetű fiatalokra már életük korai szakaszában külön figyelmet kell fordítani annak érdekében, hogy a sikeresebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba. Minden lehetőséget biztosítani kell számukra (külön támogatás vagy mentorálás révén), hogy részt vehessenek a valamennyi fiatal számára nyitott tevékenységekben.

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

1. a lisszaboni stratégia és az európai ifjúsági paktum célkitűzéseinek végrehajtása során kiemelt prioritásként kezeljék a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő fiatalokat, és fordítsanak rájuk külön figyelmet a rugalmas biztonsággal kapcsolatos nemzeti stratégiáik megfogalmazásakor;
2. fejlesszék tovább az ifjúságpolitikai kérdések transzverzális megközelítését és az ágazatközi szakpolitikák kialakítását, ami különös fontossággal bír a hátrányos helyzetű fiatalok vonatkozásában;
3. a hátrányos helyzetű fiatalok szerepének növelését célzó valamennyi fellépésben ellensúlyozzák a nemi sztereotípiákat, továbbá segítsék elő a nemek közötti egyenlőséget;
4. támogassák a fiatalokat az egészséges életstílus kialakításában, és ezt a konkrét célt foglalják bele a tagállamok egészségügyi szakpolitikájába, külön figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű fiatalokra;
5. többek között a fiatalok számára megfelelő foglalkoztatási lehetőségek létrehozását célzó kezdeményezésekkel tegyenek a munkanélküliség és a gazdasági inaktivitás nemzedékek közötti átöröklése ellen;
6. emeljék prioritási szintre a hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi befogadását, különösen az Unió szociális védelmi és társadalmi befogadási folyamata összefüggésében a gyermekek és fiatalok esélyegyenlőségének előmozdítása révén;

7. támogassák a részvétel már létező formáinak fejlesztését, és ösztönözzék a hátrányos helyzetű fiatalokra kiterjedő, új keretek létrehozását, továbbá támogassák az innovatív és célzott intézkedések kidolgozását annak érdekében, hogy javítsák e fiatalok hozzáférését az információs és kommunikációs technológiákhoz, a médiához és a tájékoztatáshoz, különösen helyi és regionális szinten, az ifjúságpolitika területén alkalmazott, nyitott koordinációs módszer keretében;
8. a fiatalokat célzó programok kidolgozása és értékelése során fordítsanak kellő figyelmet a hátrányos helyzetű fiatalok részvételére, valamint az e részvételből fakadó társadalmi előnyökre;
9. működjenek együtt az ifjúsági szervezetekkel a hátrányos helyzetű fiatalokkal folytatott strukturált párbeszéd valamennyi szintjét érintő befogadó megközelítés kidolgozása, és szükség esetén módosítsák a találkozók kereteit;
10. szélesítsék ki a fiatalok jólétét és a hátrányos helyzetű fiatalok helyzetét meghatározó társadalmi, gazdasági és egyéb tényezőkkel kapcsolatos tudatosságot, ismereteket és szakértelmet;
11. az információcsere, a tapasztalatok kicserélése és hálózatok kialakítása révén valamennyi szinten erősítsék meg a bevált gyakorlatok elterjesztését.

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

1. segítsék elő olyan fenntartható stratégiák vagy integrált intézkedések kidolgozását a nemzeti szakpolitikai tervekben, amelyek célja a hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi szerepvállalása és befogadása feltételeinek javítása.

A gyermekek és fiatalok társadalmi kirekesztődésével kapcsolatos kockázatok megelőzése vagy enyhítése érdekében külön megfontolás tárgyát kell, hogy képezzék a korai beavatkozást lehetővé tevő, átfogó és ágazatközi intézkedések;

2. tegyék elérhetővé a társadalmi befogadást és a hátrányos helyzetű fiatalok aktív részvételét támogató uniós finanszírozást (uniós programok és strukturális alapok);
3. biztosítsanak több támogatást a hátrányos helyzetű fiatalokkal dolgozó ifjúságsegítőknél és ifjúsági vezetőknél, többek között a továbbképzés javítása és készségeik fokozottabb elismerése révén;
4. bátorítsák és támogassák az ifjúsági és szociális szervezetek által a hátrányos helyzetű fiatalok érdekében kifejtett tevékenységeket;
5. a hátrányos helyzetű fiatalok részére segítsék elő a személyre szabott tájékoztatást, és könnyítsék meg számukra az e tájékoztatáshoz való hozzáférést;
6. ahol szükséges, dolgozzák ki és tökéletesítsék a pályaorientációs és tanácsadási mechanizmusokat annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű fiatalok munkát találhassanak;
7. határolják körül a hátrányos helyzetű fiatalok részvételének útjában álló akadályokat, keressenek lehetőségeket ezen akadályok felszámolására, továbbá – a helyi szinttől a nemzeti szintig – ösztönözzék különösen a hátrányos helyzetű fiatalok részvételét a képviselői demokráciában és az ifjúsági szervezetekben egyaránt; valamint biztosítsanak fokozottabb támogatást a részvételükkel kapcsolatos ismeretek elsajátításához.

FELKÉRIK A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

1. a hátrányos helyzetű fiatalok befogadásának és társadalmi szerepvállalásának elősegítése érdekében a tagállamokkal való együttműködésben meghatározott, bevált gyakorlatok alapján vizsgálja meg az európai szintű, lehetséges cselekvési irányokat;
2. az ifjúságpolitikai együttműködés jövőbeli kereteinek prioritásaira irányuló javaslataiban vegye figyelembe az ezen állásfoglalásban szereplő célkitűzéseket.